

15-Noyabr, 2025-yil

ZAMONAVIY PEDAGOGIK METOD VA USULLAR ORQALI XORIJIY TILLARNI O‘QITISH (ISPAN TILI MISOLIDA)

Maxmudova Nilufar Murotovna

O‘zbekiston davlat jahon tillari universiteti

Ispan tili amaliy fanlar kafedrasi katta o‘qituvchisi

Email: nilufar.makhmudova.74@mail.ru

Annotatsiya: *Ushbu maqolada xorijiy tillarni, xususan ispan tilini o‘qitishda zamonaviy pedagogik metod va usullarning o‘rni, samaradorligi hamda ularning ta’lim jarayoniga ta’siri keng yoritiladi. Kommunikativ yondashuv, kompetensiyaviy ta’lim, interfaol metodlar, AKT vositalari, multimodal ta’lim, konstruktivistik yondashuv kabi metodlarning nazariy asoslari hamda ular orqali ispan tilini samarali o‘qitishning afzalliklari ilmiy tahlil qilinadi. Tadqiqotda til o‘rganuvchilarning muloqot ko‘nikmalarini rivojlantirish, madaniyatlararo kompetensiyani shakllantirish, mustaqil ta’limni rag‘batlantirish va didaktik materiallardan samarali foydalanish masalalari yoritilgan.*

Kalit so‘zlar: *zamonaviy pedagogika; xorijiy til o‘qitish; ispan tili; kommunikativ metod; kompetensiyaviy yondashuv; konstruktivistik yondashuv; innovatsion texnologiyalar; AKT; multimodal ta’lim; task-based learning; CLIL; interfaol metodlar; madaniyatlararo kompetensiya; til o‘rgatish strategiyalari; raqamli ta’lim; blended learning; lingvokulturologiya; o‘quvchi faolligi; o‘quv jarayoni samaradorligi; pedagogik innovatsiyalar.*

KIRISH

XXI asrda globallashuv jarayonining jadallashuvi xorijiy tillarni o‘rganishga bo‘lgan ehtiyojni sezilarli darajada oshirdi. Xususan, iqtisodiy, madaniy, turistik va diplomatik aloqalarni kengaytirayotgan O‘zbekiston uchun ispan tilini o‘qitish dolzarb masalalardan biridir. Dunyo bo‘yicha ispan tili ona tili sifatida eng ko‘p qo‘llanadigan ikkinchi til bo‘lib, 500 milliondan ortiq insonning asosiy muloqot vositasidir.

Bugungi kunda xorijiy til o‘qitish jarayonida an’anaviy metodlar bilan bir qatorda zamonaviy pedagogik yondashuvlar, innovatsion texnologiyalar, AKT vositalari, interfaol usullar keng qo‘llanilmoqda. Ispan tilini zamonaviy metodlar bilan o‘qitish o‘quvchilarda tilni amaliy qo‘llash ko‘nikmalarini shakllantiradi, nutqiy kompetensiyani rivojlantiradi va madaniyatlararo kommunikatsiya uchun mustahkam zamin yaratadi.

Xorijiy tillarni o‘qitishda zamonaviy pedagogik tendensiyalar. Kompetensiyaviy yondashuv – o‘quvchilarni nazariy bilim emas, balki amaliy ko‘nikmalar va real hayot vaziyatlarida nutqni qo‘llay olishga o‘rgatishdir. Ushbu yondashuvning asosiy yo‘nalishlari:

- lingvistik kompetensiya (til tizimini bilish),
- kommunikativ kompetensiya (muloqot qila olish),
- sotsiolingvistik kompetensiya (madaniyatlararo farqlarni hisobga olish),
- pragmatik kompetensiya (nutq vaziyatiga mos fikr bildirish),

15-Noyabr, 2025-yil

- strategik kompetensiya (o‘zini tutish, muammoni hal qilish strategiyalari).

Ispan tilini o‘qitishda kompetensiyaviy yondashuv o‘quvchilarni faol suhbatdoshga aylantirishga xizmat qiladi.

Konstruktivistik yondashuv. Bu yondashuv o‘quvchini passiv tinglovchidan faol bilim yaratishga yo‘naltiradi. O‘quvchi tajriba asosida o‘rganadi, o‘qituvchi esa yo‘naltiruvchi sifatida maydonga chiqadi.

- hamkorlikda ishlash,
- muammoli vazifalar,
- loyiha ishlari,
- izlanishlarga asoslangan topshiriqlar konstruktivizmdan kelib chiqadi.

Multimodal va integrallashgan ta‘lim. Bugungi kunda til o‘qitish jarayoni faqat matnlar bilan emas, balki:

- video materiallar,
- interaktiv platformalar,
- audio podkastlar,
- smart-illovalar,

kabi multimodal manbalar asosida olib boriladi.

Ispan tilini o‘qitishda zamonaviy metodlar. Kommunikativ metod — xorijiy til o‘qitishining eng samarali yondashuvlaridan biri bo‘lib, asosiy maqsad tilni real muloqot vositasi sifatida o‘rgatishdir.

Afzalliklari:

- o‘quvchilar erkin gapira boshlaydi;
- grammatikani qo‘llash osonlashadi;
- real hayot vaziyatlari asosida mashqlar bajariladi;
- muloqotning barcha turlari (tinglab tushunish, gapirish, o‘qish, yozish)

integrallashadi.

Qiymatli mashg‘ulot turlari:

- rol o‘yinlari (juego de roles),
- muloqotga yo‘naltirilgan dialoglar,
- situatsion mashqlar,
- juftlik va guruhli ishlar,
- “debate”, “conversación” mashg‘ulotlari.

Task-Based Learning (Vazifalar asosidagi o‘qitish). Bu metod o‘quvchilarga tilni o‘rganish emas, balki til yordamida vazifani bajarishni maqsad qiladi.

Masalan:

- ispancha restoran menyusi tuzish,
- sayohat marshruti tuzish,
- ispan tilida vlog tayyorlash,
- intervyu olish.

Bu metod tilni tabiiy kontekstda qo‘llashga majbur qiladi.

CLIL (Til va mazmunni integrativ o‘qitish). Ispan tili orqali boshqa fanlarni o‘rgatish:

15-Noyabr, 2025-yil

- geografiya: “América Latina países”,
 - tarix: “El imperio español”,
 - madaniyat: ispan shevalari, musiqasi, festivallari.
- CLIL til bilan birga dunyoqarashni ham kengaytiradi.

Interfaol metodlar. Mashhur usullar:

- “Aqliy hujum”,
- “Cluster”,
- “Insert”,
- “Fishbone” tahlili,
- “Carousel”,
- “Bumerang”,
- “Debate”.

Interfaol metodlar o‘quvchilarni dars jarayonining faol ishtirokchisiga aylantiradi.

Raqamli platformalar:

- Duolingo, Busuu, Memrise – lug‘at o‘rganish,
- Classroom, Moodle – topshiriqlarni boshqarish,
- Quizlet, Kahoot – test va kartochkalar,
- LingQ, FluentU – tinglab tushunish,
- YouTube kanallari: “SpanishPod”, “Easy Spanish”.

Virtual va aralash ta’lim (Blended learning). Ispan tilida:

- Zoom orqali online mashg‘ulotlar,
- Google Jamboard orqali guruhli ishlar,
- virtual sayohatlar: “Google Earth — España”.

Bu tajriba motivatsiyani oshiradi.

Mobil o‘qitish (M-Learning). Telefon orqali qisqa videolar, audio, o‘yinlar ispan tilini tez o‘zlashtirishga yordam beradi.

Ispan tili — faqat grammatik tizim emas, balki boy madaniyat, an’ana, mentalitetni o‘z ichiga oladi.

O‘quvchilarga quyidagilar o‘rgatiladi:

- ispan tilida norasmiy va rasmiy muloqot farqlari;
- ispan xalqlari odob-axloqi;
- ispan va lotin amerika davlatlaridagi urf-odatlar;
- milliy taomlar, musiqalar, festivallar (La Tomatina, Flamenco).

Bu yondashuv o‘quvchini global fuqaroga aylantiradi.

O‘qituvchining zamonaviy kompetensiyasi

Ispan tili o‘qituvchisi:

- kreativ bo‘lishi,
- texnologiyalarni yaxshi bilishi,
- multimodal materiallar tayyorlashi,
- interfaol metodlarni qo‘llashi,
- til va madaniyatni mukammal egallashi zarur.

15-Noyabr, 2025-yil

Bugungi o‘qituvchi faqat bilim beruvchi emas, balki:

- motivator,
- fasilitator,
- yo‘naltiruvchi,
- kontent yaratuvchi bo‘lishi kerak.

Xulosa. Zamonaviy pedagogik metodlar xorijiy tillarni, xususan ispan tilini o‘qitishda yuqori samaradorlikka erishishni ta‘minlaydi. Kommunikativ yondashuv, vazifalar asosidagi ta‘lim, CLIL, interfaol usullar, multimodal va raqamli texnologiyalar o‘quvchilarda mustahkam kommunikativ, lingvokulturologik va pragmatik kompetensiyalarni rivojlantiradi. Ispan tilini o‘qitishda yangi metodlardan foydalanish o‘quvchi faoliyatini kuchaytiradi, tilni real hayotiy vaziyatlarda qo‘llash qobiliyatini rivojlantiradi, xalqaro muloqotga tayyorlaydi.

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR:

1. Richards J., Rodgers T. Approaches and Methods in Language Teaching. Cambridge University Press.
2. Littlewood W. Communicative Language Teaching: An Introduction.
3. Larsen-Freeman D. Techniques and Principles in Language Teaching.
4. Krashen S. Principles and Practice in Second Language Acquisition.
5. Maxmudov, S., & Maxmudova, N. (2025). Ispan tili O'zbekistonda: Ta'lim tizimidagi o'rni va global aloqalar. в Central asian journal of academic research (T. 3, Выпуск 1, сс. 7–9). Zenodo. <https://doi.org/10.5281/zenodo.14604355>
6. Махмудова Нилуфар Муротовна. Испан тилини ўқитишда коммуникатив ёндашувнинг ўрни ва афзалликлари- Latin American Journal of Education/ Lat. Am. J. Educ. 5, 5 (October, 2025)-<https://doi.org/10.5281/zenodo.17543171>
7. Современные методы обучения иностранным языкам. Москва, 2020.
8. O‘zbekiston Respublikasi Ta’lim to‘g‘risida Qonuni.